

TÁLIMDE ZAMANAGÓY PEDAGOGIKALIQ METODLARDAN PAYDALANIWDIŇ ABZALLIQLARI

Turemuratova Aziza Begibaevna

Berdaq atındaǵı Qaraqalpaq mámleketlik universiteti assistenti.

Azizaturemuratova85@gmail.com

Xojabaev Daniyar Dawletiyarovich

Berdaq atındaǵı Qaraqalpaq mámleketlik universiteti studenti.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15256741>

Annotatsiya. Bul izertlewde zamanagóy tálim processlerinde sapalı tálim beriwde oqıtıw metodikasın qóllaw processleri haqqında maǵlıwmatlar berip ótilgen. Pedagogikalıq metodlardan paydalanıwda jańa pedagogikalıq texnologiyalardı qóllawdıń abzallıqları haqqında aytıp ótıledi. Sonıń menen birge oqıtıwshınıń pedagogikalıq sheberligin asırıwda jańa pedagogikalıq metodlardan paydalanıwda usınıslar berilgen.

Gilt sózler: Tálim, pedagogikalıq uqıp, pedagogikalıq metodlar, pedagogikalıq izertlewler, tálim metodikasi, oqıtıw texnologiyası.

TA'LIMDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK METODLARDAN FOYDALANISHNING AFZALLIKLARI

Annotatsiya. Ushbu tadqiqotda zamonaviy ta'lim jarayonlarida sifatli ta'lim berishda o'qitish metodikasini qo'llash jarayonlari haqida ma'lumotlar berib o'tilgan. Pedagogik metodlardan foydalanishda yangi pedagogik texnologiyalarni qo'llashning afzalliklari haqida aytib o'tiladi. Shuningdek o'qituvchining pedagogik mahoratini oshirishda yangi pedagogik metodlardan foydalanishda tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: Ta'lim, pedagogik mahorat, pedagogik metodlar, pedagogik tadqiqotlar, ta'lim metodikasi, o'qitish texnologiyasi.

ADVANTAGES OF USING MODERN PEDAGOGICAL METHODS IN EDUCATION

Abstract. This study provides information about the processes of using teaching methods in providing quality education in modern educational processes. The advantages of using new pedagogical technologies in the use of pedagogical methods are discussed. Recommendations are also given for using new pedagogical methods to improve the pedagogical skills of teachers.

Keywords: Education, pedagogical skills, pedagogical methods, pedagogical research, educational methodology, teaching technology.

Respublikamızda tálim-tárbiya tarawın reformalawdın tiykarǵı faktorlarınan biri shaxs mápi hám tálim ústinligi esaplanadı. Bul faktor mámleketimizdın sociallıq siyasatın belgilep bergeni sebepli bilimlendiriwdın jańa modeli jaratıldı. Multimedia sisteması bolsa materiallardı ózlestiriw tezligin biyǵárez basqarıw, kásiplik tájiriye hám qábiletti bekkemlewshi ayrıqsha jaǵdaylardı tákirarlaw imkaniyatın beredi. Aralıqtan turıp bilim beriw kompyuter telekommunikaciýalarınń zamanagóy texnikalıq qurallarınan paydalanıwǵa tiykarlanadı.

Aralıqtan turıp oqıtıw málimleme bazasın bayıtıw, student penen mákeme arasındaǵı óz-ara múnásibetti jedellestiriw, bilimlendiriwdın metodikalıq baylıǵın tolıqtırıw imkaniyatın beredi.

Milliy baǵdarlamada bilimlendiriw mákemeleriniń materiallıq-texnikalıq hám málimleme bazasın bekkemlew hám olardı jetilistiriw, sabaqlıqlar, oqıw qollanbaları, metodikalıq usınıslardı jaratıw, bilimlendiriw procesinde pedagogikalıq texnologiyalardan paydalanıw máselelerine ayrıqsha áhmiet berilgen. Bulardı sheshiwde zamanagóy málimleme texnologiyalarınan paydalanıw arqalı jetik kadrlardı tayarlaw ayrıqsha áhmiyetke iye.

Zamanagóy bilim beriwde bilim beriw procesin sezilerli dárejede ózǵerttiriwshi hám bilim beriw nátiyjeliligin asırıwshı hár qıylı pedagogikalıq texnologiyalar barǵan sayın kóbirek qollanılmaqta. Universitetler de óz klasslarında jańa texnologiyalardı jedel engiziw hám qollanbaqta. Áne, usınday texnologiyalardan biri aralıqtan bilimlendiriw. Bul studentlerge sabaqqa kelmesten, tikkeley úyden turıp bilim alıw imkaniyatın beredi. Aralıqtan bilim alıwdın bir neshe formaları bar: onlayn lekciýalar, interaktiv kurslar, vebinarlar hám basqalar. Aralıqtan oqıtıw arqalı studentler óz waqıtların hám oqıw materialların ózleri ushın qolaylı formatta beyimlesiwshen tárizde rejelestiriwi múmkin. Pedagogikalıq teoriyanıń, sonday-aq, ámeliyattıń ótkerilgen analizi "bilimlendiriw procesindegi birge islesiw" túsiniǵiniń tiykarǵı mánisin túrli poziciyalardan kórip shıǵıw kerekligi haqqında belgili bir juwmaq shıǵarıwǵa imkan beredi. Oqıtıwshı hám studentler yamasa studentlerdın bir-biri menen birgeliktegi jumısı sıpatında birgelikte úyreniwge baǵıshlanǵan bunday jumıslardıń keń sheńberin ajıratıp kórsetiw kerek. Bunnan tısqari, birgelikte oqıw ilimpazlar tárepinen bilimlendiriw iskerliginiń bunday formasın belgilew ushın qollanılatuǵın birden-bir túsiniń emes.

Sonday-aq, "birgelikte oqıw jumısı," "topar jumısı" yamasa "birgelikte bólistirilgen jumısı" "toparlıq bólistirilgen jumısı" sıyaqlı atamalardan paydalanıw múmkin. Soǵan qaramastan, topardaǵı kóp tárepleme óz ara tásir mánisinde belgilengen basqa atamalarǵa salıstırǵanda eń tolıq, iskerlikke baǵdarlanǵan hám ulıwma atama sıpatında "birge úyreniw" yamasa "birgeliktegi úyreniw" sıyaqlı atamalarǵa ústinlik beriw kerek [6]. Oqıwshı-jaslardın kolloborativlik qalıplesiwin úyreniw ushın olardıń ruwxıylıǵın hám pánge bolǵan qızıǵıwshılıǵın arttırıw kerek.

Zamanagóy oqıw procesi oqıtıwdıń barlıq shólkemlestiriwshilik formalarınan paydalanǵan halda metodlardan paydalanıw kerek.

Oqıtıwshınıń student penen birgeliktegi jumıs islew sharayatında ǵana hár bir adam ushın ózine tán jeke mániske iye bolǵan birgeliktegi kolloborativ qalıplesiwdegi qatnasıqları úyreniledi.

Olar belgili qatnasıqlarda, sonday-aq, oqıtıwshı hám oqıwshılardıń óz ara tásirinde, sóylew háreketlerin muwapıqlastırıwda kórinedi. Sonı aytıp ótiw kerek, eger oqıtıwshı oqıwshılar menen haqıyqıy birge islesiwdi úgit-násiyatlasa, onda sabaq ushın anıq maqsetti sonday etip qoyadı, ol islep shıǵarılıp atırǵan qarım-qatnastıń haqıyqıy maqsetlerine sáykes keledi.

Oqıwshıǵa tek sabaqtıń tiykarǵı maqsetin emes, al oǵan erisiwdiń múmkin bolǵan jolın ámelge asırıw procesinde járdem beredi. Bilimlendiriwdegi tabıs dárejesi tek oqıtıwshı hám oqıwshınıń jumısın birgelikte muwapıqlastırıw menen ǵana emes, al olardıń shaxslarınıń óz-ara tásiiri, sonday-aq, olar arasında qalıplesetuǵın óz-ara túsiniw menen de baylanıslı. Oqıtıwshınıń kásiplik tayarlıǵı maqul bolǵan jaǵdayda, onıń metodikalıq, sonday-aq, óz háreketlerin maqsetke muwapıq rejelestiriw qábileti dárejesinde oqıtıw nátiyjeliligi óz-ara baylanıslı bolmaǵan qatnaslar sebepli kemeyiwı múmkin ekenligin mine usınıń menen túsindiriw múmkin.

Kollaboraciyalıq qalıplesiw jaǵdayı tiykarınan belgili bir studentler toparı (komandalıq studentler toparı) arasında rawajlanadı. Eger ulıwma kontekstte tikkeley pedagogikalıq, bilimlendiriw tarawındaǵı birge islesiw haqqında sóz júrgizetuǵın bolsaq, oqıtıwshınıń oqıwshı menen óz-ara qatnası, oqıwshılardıń tek hár biri menen óz-ara qatnası procesinde qalıplesetuǵın úsh tiykarǵı faktor bar ekenligin eske alıw zárúr. Pedagogikalıq bilimlendiriwdiń zamanagóy modelinde bilimlendiriw texnologiyasınan basqa birgeliktegi iskerlik dawamında, sonday-aq, oqıtıwshılardıń pánler aralıq baylanıslar sistemasındaǵı óz ara tásirinde kórinisi haqqında maǵlıwmatlar keltirilgen.

Bul texnologiyanıń tiykarǵı ideyası hár túrli bilimlendiriw sharayatlarında oqıwshılardıń belsendi birgeliktegi bilim alıw iskerligi ushın sharayat jaratıw bolıp tabıladı. Bunday texnologiyalıq kartanı dúziw ańsat emes, sebebi bunıń ushın oqıtıwshı pedagogika, psixologiya, jeke metodika, pedagogikalıq hám málimleme texnologiyalarınan xabardar bolıwı, sonday-aq, júdá kóp metodlar, usıllardı biliwi kerek boladı.

Hár bir sabaqtıń ráńbáreń, qızıqlı bolıwı aldınnan puqta oylap dúzilgen sabaqtıń jobalastırılǵan texnologiyalıq kartasına baylanıslı.

"Pedagogtıń innovaciyalıq iskerligi tómendegiler menen belgilenedi:

- jańalıqtı qollanıwǵa tayarlıǵı;
- pedagogikalıq jańalıqlardı qabıl etiwı;

- novatorlıq dárejesi;
- kommunikaciya qábiletiniń rawajlanǵanlıǵı;

- dóretiwshilik. "Jáne bir keń tarqalǵan texnologiya sabaqta interaktiv doskalardan paydalanıw. Olar oqıtıwshılardıǵa materialdı vizual hám vizual tárizde usınıw, real waqıt rejiminde esletpeler hám pikirler alıw imkaniyatın beredi. Sonday-aq, studentler talqılaw hám mashqalalardı sheshiwde belsene qatnasıwı múmkin, bul olardıń belsendiligi hám oqıw procesindegi qatnasıwın arttıradı. Kórinip turǵanıday, birgelikte úyreniw rejimi mápdar táreplerdiń keńirek qatnasıwın talap etedi. Topar ushın bul insan kapitalın rawajlandırıw qábileti ayırımlar tárepinen jámáátlik aqıldıń belgisi sıpatında qabıl etiledi. Per Levi boyınsha, kollektiv razvedka pútkil dúnya boylap tarqalǵan intellekt esaplanadı, sebebi hesh kim hámмесin bilmeydi, biraq hámме bir nárseni bileği. Bilim insanda bar bolıp, onıń jámiyette jáne de keńirek tarqalıwın shólkemlestiriwshi qanday da bir transsendent maqluqatta emes; sonıń ushın jaqsı shólkemlesken jámáát - bul real waqıtta jeke ózi muwapıqlastırılǵan tiykarǵı insan baylıǵı sıpatında tán alınadı.

Bul jerde biz kónlikpelerdi nátiyjeli mobilizaciyalawǵa alıp keletuǵın keń kólemli baylanıslardı ámelge asırıwǵa imkaniyat beretuǵın kollektiv razvedkaǵa járdem hám qollap-quwatlaw quralı sıpatında kibermákanǵa múrajat etiwimiz kerek. Jáamáátlik intellekt teoriyalıq yamasa filosofiyalıq túsinikten basqa nársе emes; ol kónlikpe, bilim hám tájiriybege tiykarlangan jańa nátiyjeli hám nátiyjeli sociallıq shólkemniń tiykarın qurawı múmkin.

Kollektiv razvedka hár birimizde bar bolǵan dóretiwshilik potencialdıń kúshin úgit-násiyatlaydı, jekkelengen, bólingen hám hálsiregen kúshten parıqlı túrde bul sistema zamanagóy programmalıq támiynatqa tiykarlangan kollaborativ rawajlanıwǵa járdem beredi. P. Levi ushın kolloborativ bilim beriwde jańa imkaniyat beredi, kúsh onı bloklaydı, sonıń ushın ol "ierarxiyalardı joq etiwge" shaqıradı degen pikirlerdi tákirarlap ótedi.

Onıń roli barlıq qatnasıwshılardı muwapıqlastırıw hám sáykeslendiriw, jámáátlik hám individual bahalaw, qollap-quwatlaw, individual hám toparlıq másláhátler, sonday-aq, doslıq ortalıǵın saqlaw, motivaciya hám jámáát ruwxın rawajlandırıwǵa úles qosıw ushın oǵada áhmiyetli.

Óz ara tásir etiw arqalı topar aǵzaları ulıwma tabısqa birgelikte úles qosadı. Keyingi jillarda sabaqlarda multimedia hám video materiallardan paydalanıw sıyaqlı texnologiyalar bargan sayın en jayıp barmaqta.

Olar oqıtıwshılar hám studentlerge materialdı vizual tárizde sáwlelendiriw imkaniyatın beredi, bul bolsa onı jáne de túsinikli hám este qalarlıq etedi. Bunnan tısqarı, multimediyadan paydalanıw túrli formatlar hám oqıtıw usılların úgit-násiyatlaydı.

JUWMAQ

Sabaqtin texnologiyaliq kartasin qanday kóriniste yaki formada dúziw bul muǵallimniń tájiriybesi, qoygan maqseti hám qálewine baylanıslı.

Texnologiyaliq karta qanday dúzilgen bolmasın, onda sabaq procesi bir pútin halda sáwlelengen bolıwı hám anıq belgilengen maqset, wazıypa hám kepillikli nátiyje, sabaq procesin shólkemlestiriwdiń texnologiyası tolıq óz kórinisin tapqan bolıwı kerek. Texnologiyaliq kartanı dúziw oqıtıwshıdan sabaqtın keńeytilgen konspektin jazıwdan azat etedi, sebebi bunday kartada sabaq procesiniń barlıq tárepleri óz kórinisin tabadı.

REFERENCES

1. Turemuratova, Aziza, Rita Kurbanova, and Barno Saidboyeva. "EDUCATIONAL TRADITIONS IN SHAPING THE WORLDVIEW OF YOUNG PEOPLE IN FOLK PEDAGOGY." *Modern Science and Research* 2.10 (2023): 318-322.
2. Kurbanova, R. J., and B. E. Saidboeva. "MAKTAB VA OILADA ESTETIK TARBIYANI SHAKLLANTIRISH JARAYONIDA O'QUVCHILARNING AKSIOLOGIK DUNYOQARASHINI RIVOJLANTIRISH." *Inter education & global study* 9 (2024): 114-121.
3. Jarasovna, Kurbanova Rita. "The Role of National Values in Shaping the Aesthetic Worldview of Schoolchildren." *International Journal of Pedagogics* 5.03 (2025): 55-58.
4. Asamatdinova, J., and B. Saidboeva. "Diagnosis and Correction of the Development of Value Orientation in Students in the Process of Moral and Aesthetic Education." *JournalNX* 9.6 (2023): 274-277.
5. Turemuratova, Aziza, and Kamola Yoldasheva. "PSYCHOLOGICAL CONFIDENTIALITY OF THE FORMATION OF STUDENTS'COLLABORATIVE SKILLS BASED ON MULTI-VECTOR APPROACHES IN EDUCATION." *Modern Science and Research* 4.4 (2025): 262-269.
6. Turemuratova, Aziza, Shahlo Matmuratova, and Nargisa Tajieva. "THE DEPENDENCE OF MULTI-VECTOR APPROACHES ON PEDAGOGICAL METHODS AND PSYCHOLOGICAL TRAINING IN IMPROVING STUDENTS'COLLABORATIVE SKILLS BASED ON THE EDUCATIONAL PROGRAM." *Modern Science and Research* 4.4 (2025): 50-55.
7. Turemuratova, Aziza, and Marhabo Kenjayeva. "KO'P VEKTORLI YONDASHUVLAR ASOSIDA TALABALARNING KOLLOBORATIV KO'NIKMALARINI

- RIVOJLANTIRISHNING PSIXOLOGIK TRENING USLUBI." Modern Science and Research 4.4 (2025): 252-261.
8. Turemuratova, Aziza, Umida Uzakbaeva, and Dilafrō'z Nuriyeva. "BASIC CONCEPTS OF FAMILY PSYCHOLOGY AND OVERCOMING PSYCHOLOGICAL PROBLEMS." Modern Science and Research 4.4 (2025): 104-109.
 9. Turemuratova, Aziza, Maftuna Masharipova, and Ma'mura Atabayeva. "RESEARCH ON IMPROVING STUDENTS'COLLABORATIVE SKILLS BASED ON MULTI-VECTOR PSYCHOLOGICAL TRAINING APPROACHES." Modern Science and Research 4.4 (2025): 90-97.
 10. Begibaevna, Turemuratova Aziza, Kushbaeva Indira Tursinbaevna, and Dawletmuratova Raxila Genjemuratovna. "THE MAIN ESSENCE OF DEVELOPING STUDENTS'COLLABORATIVE SKILLS BASED ON MULTI-VECTOR PEDAGOGICAL APPROACHES IN MODERN EDUCATION." CURRENT RESEARCH JOURNAL OF PEDAGOGICS 5.09 (2024): 43-46.
 11. Jarilkapovich, Matjanov Aman. "Program Technology for Choosing an Effective Educational Methodology Based on Modern Pedagogical Research in The Educational System." CURRENT RESEARCH JOURNAL OF PEDAGOGICS 6.02 (2025): 30-33.
 12. Jarilkapovich, Matjanov Aman. "USE OF PEDAGOGICAL METHODS BASED ON THE MODERN EDUCATIONAL PROGRAM TO INCREASE THE EFFECTIVENESS OF EDUCATION." European International Journal of Pedagogics 4.06 (2024): 26-33.
 13. Daribaev, Atabay, and Nazrgiza Sagindikova. "HISTORY OF PSYCHOLOGY." Modern Science and Research 3.1 (2024): 1162-1166.
 14. Turdimuratova, S. B., and N. J. Sagindikova. "PSIXOLOGIK DIAGNOSTIKA." Modern Science and Research 3.7 (2024).
 15. Polatovna, Rametullaeva Nadira, and OLIY TA'LIMDA INNOVATSION YONDASHUVLAR ASOSIDA. "PEDAGOGIK VA PSIXOLOGIK METODLARNI TAHLIL QILISHGA ASOSLANGAN TADQIQOTLAR." TA'LIM VA RIVOJLANISH TAHLILI ONLAYN ILMIY JURNALI 3.12 (2023): 67-70.